

Opintojen arviointi

Laatija Koulutuksen tukipalvelut

Voimassa 1.8.2021 lähtien (korvaa aiemman 1.9.2019 päivätyn toimintaohjeen)

Sisällysluettelo

Opintojen arviointi	1
1 Johdanto	2
2 Opintojen arviointiin liittyvät käsitteet	2
3 Osaamisen arvioinnin perusteet	3
4 Arvosanan muodostuminen ja kirjaaminen	5
5 Arviointiasteikot	6
5.1 Asteikko 5 – HYL	6
5.2 Asteikko HYV - HYL	6
5.3 Opinnäytetyön arviointi	7
5.4 Harjoittelun arviointi	8
5.5 Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittava kielitaidon arviointi	8
6 Arvosanan julkisuus	8
7 Hylätyn arvosanan suorittaminen ja hyväksytyt arvosanan korottaminen	8
7.1 Hylätyn arvosanan suorittaminen.....	8
7.2 Hyväksytyt arvosanan korottaminen	9
8 Arvioinnin oikaiseminen	9
9 Epärehellisyys opintosuorituksissa	10
10 Opintojen arviointi –toimintaohjetta täydentävät työohjeet ja tutkintosääntö	10

Asiasanat - osaamisen arviointi, arviointi, arviointiasteikko, hylätty, hyväksytty, arvioinnin julkaisu, arvosanan korottaminen, arvosanan oikaiseminen

1 Johdanto

Tämä ohje määrittelee yhtenäiset periaatteet opiskelijan opinnoissa saavuttaman osaamisen arviointiin Hämeen ammattikorkeakoulussa. Ohjeessa kuvataan opintojen arviointi, arvosanan korottaminen ja arvioinnin oikaisumenettely. Opintojen arvioinnin, korottamisen ja oikaisun perusyksikkö on opintojakso. Ohje koskee ammattikorkeakoulututkintojen, ylempien ammattikorkeakoulututkintojen ja avoimen ammattikorkeakoulun opintojen arviointia.

Hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta on oma AHOT-toimintaohje. Näytöin osoitettu osaaminen arvioidaan tämän Opintojen arviointi -ohjeen mukaan.

Ohje ei koske Ammatillista opettajakorkeakoulua.

2 Opintojen arviointiin liittyvät käsitteet

EQF - European Quality Framework, tutkintojen ja muun osaamisen eurooppalainen viitekehys, jonka pohjalta kukin eurooppalaiseen koulutusalueeseen liittyvä maa on tehnyt oman kansallisen tutkintojen ja osaamisen viitekehysten.

FiNQF - National Quality Framework, tutkintojen ja osaamisen kansallinen viitekehys, joka pohjautuu eurooppalaiseen tutkintojen viitekehukseen ja joka kuvaa tutkintojen ja muun osaamisen tasot kansallisesti. Suomalainen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys tuli voimaan 1.3.2017 (valtionneuvoston asetus 120/2017). Ammattikorkeakoulututkinnon osaaminen on FiNQF:n tasolla 6 ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon osaamisen taso on 7.

Moduuli - Opetussuunnitelmat (OPS) muodostuvat moduuleista. Moduulin laajuus on pääsääntöisesti 15 opintopistettä ja se voi muodostua yhdestä tai useammasta opintojaksosta vuoden 2021 uudistetuissa OPSeissa. 2021 alkaen OPSeissa moduulit ovat opintokokonaisuuksia. Vanhemmissa, vuosien 2014 – 2020 OPSeissa moduulit ovat opintojaksoja ja niiden toteutuksissa on voinut käyttää toteutuksen arvioitavia osia.

Opintojakso - Opintojakso on opintohallinnon ja suunnittelun perusyksikkö. Toteutukset ja toteutussuunnitelmat tehdään opintojaksoille. Opiskelijat ilmoittautuvat opintojakson toteutuksille ja saavat arvioinnit opintojaksoittain.

Osaamistavoitteet - Osaamistavoitteet on kirjoitettu moduulille ja siihen kuuluville opintojaksoille. Osaamistavoitteet kuvaavat selkeästi, mitä opiskelijan odotetaan osaavan moduulin / opinnon lopussa saadakseen hyväksytyin suorituksen. Osaamistavoitteiden täytyy tukea tutkinnon FINQF-tason saavuttamista, niiden tulee olla opiskelijan saavutettavissa ja niiden toteutumista on kyettävä arvioimaan.

Arvioinnin kohde – Arvioinnin kohteet perustuvat osaamistavoitteisiin. Arviointi kohdistuu tietoihin, taitoihin ja työskentelytapoihin, jotka on määritelty osaamistavoitteisiin.

Arviointikriteerit - Arviointikriteerit kuvaavat sen, millä tasolla / miten hyvin opiskelija saavuttaa osaamistavoitteet. Opettajat määrittävät arviointikriteerit pääsääntöisesti tasoilla 1-2, 3 ja 4-5. Joissain poikkeustapauksissa arviointikriteerit määritellään vain hyväksytyin suorituksen tasolla (HYV= suoritus hyväksytty). Arviointikriteerit on kirjattu opetussuunnitelmaan kunkin opintojakson tietoihin.

Arviointimenetelmät - Arviointimenetelmät kuvaavat sen, millä menetelmillä arvioijat keräävät luotettavaa tietoa opiskelijan osaamisesta. Arviointimenetelmät on kerrottu toteutussuunnitelmassa. Opettajien lisäksi arviointiin voivat osallistua opiskelija itse sekä muut opiskelijat ja työelämäyhteistyökumppanit.

Opintorekisteri - Opintorekisteri on sähköisessä järjestelmässä oleva tietovarasto opiskelijan opintohistoriaan liittyvistä tiedoista. HAMKissa opintohallinnon järjestelmänä on Perusrekisteri osana Peppi-ekosysteemiä. Suoritetut opinnot ja niiden arvioinnit näkyvät opintorekisterissä. Opiskelija näkee omat suoritustiedot Pakki -opiskelijan työpöydältä tai Tuudo-mobiilipalvelusta.

3 Osaamisen arvioinnin perusteet

HAMKissa on käytössä osaamisperustainen opetussuunnitelma- ja arviointiajattelu sekä niihin pohjautuva ilmiöpohjainen oppiminen. Osaamisperustaisuus pohjautuu eurooppalaisen korkeakoulutuksen linjauksiin (EQF). Osaamistavoitteiden määrittelyn perustana ovat

ammattikorkeakoululainsäädäntö ja kansallinen tutkintojen ja muun osaamisen viitekehys (FiNQF). Lisäksi tutkinnon osaamistavoitteet määritellään työelämän vaatimusten ja ennakointitiedon pohjalta.

Opiskelijan osaamista arvioidaan teoreettisissa ja käytännöllisissä tiedoissa ja taidoissa. Lisäksi arvioidaan ja tuetaan asiantuntijuuteen kehittymistä sekä geneeristen taitojen vahvistumista. Oppimisessa korostetaan oppijakeskeisyyttä, yhteisöllistä toimintatapaa ja tutkimuksellista otetta työelämän nykyisten ja tulevaisuuden ilmiöiden tunnistamisessa.

Opetussuunnitelmassa kuvataan tutkinnon osaamistavoitteet, jotka konkretisoituvat moduulien ja opintojaksojen osaamistavoitteissa. Opintojen arvioinnin periaatteet ovat seuraavat:

- Arvioidaan osaamista ei suorittamista
- Arviointi perustuu opetussuunnitelmaan kirjattuihin osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin
- Arvioinnissa huomioidaan tutkinnon taso (FiNQF 6 tai 7) ja myös yhteisten kompetenssien (elinikäinen oppiminen, eettinen osaaminen, työyhteisöosaaminen, innovaatio-osaaminen) kehittyminen tutkintotason tavoitteiden mukaisesti (geneeriset taidot)
- Opetussuunnitelmaan kirjattujen arviointikriteerien pohjalta opettajat suunnittelevat osaamisen arvioinnin osaksi toteutusta ja kirjaavat sen toteutussuunnitelmiin.
- Arvioinnin kohteet ja arviointimenetelmät valitaan niin, että niiden avulla voidaan toteuttaa arviointikriteereihin perustuvaa osaamisen arviointia.
- Opiskelija saa arvosanan osaamisen eli osaamistavoitteiden täyttymisen perusteella
- Osaamisen arvioinnissa käytetään pääsääntöisesti asteikkoa 5 - HYL, poikkeustapauksissa HYV - HYL
- Ennen syksyä 2021 aloittaneiden OPSien moduuleissa voi olla erikseen arvioitavia osaamisia esim. työelämän, jatko-opintojen tai pätevyyksien näkökulmasta, nämä voidaan arvioida HYV - HYL tai 5 - HYL asteikolla. Arvioitavat osaamiset määritellään tarvittaessa toteutussuunnitelmalle toteutuksen osina, jotka tulevat kaikille toteutuksen opiskelijoille. Koulutuspäällikkö vastaa toteutusten osien kokonaisuudesta
- Vuoden 2021 OPSeissa, joissa moduulit ovat opintokokonaisuuksia, moduulille ei anneta omaa arvosanaa vaan arvioidaan ainoastaan moduuliin kuuluvat opintojaksot
- Arviointi toteutetaan monimuotoisesti osaamistavoitteisiin peilaten ja erilaisia arviointimenetelmiä hyödyntäen

4 Arvosanan muodostuminen ja kirjaaminen

Opiskelija saa kaikista suorittamistaan opinnoista arvioinnin. Opettajat antavat jokaiselle opiskelijalle henkilökohtaisen arvosanan, vaikka opinnot olisi toteutettu ryhmä- tai projektityöskentelynä. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointikriteerien soveltamisesta hänen osaamisensa arvioinnissa.

Arvosana annetaan viimeistään yhden kalenterikuukauden kuluttua toteutussuunnitelmaan merkitystä päättymispäivämäärästä. Arvosana merkitään opintorekisteriin. Tarkemmat opettajan ohjeet opintojaksojen arvioinnin teknisestä merkitsemisestä sekä mahdollisten huomioiden kirjaamisesta opiskelijalle opintorekisteriin ovat HAMK intrassa opintojen arvioinnin työohjeissa.

Arvosanan muodostamisen perusteena oleva kirjallinen tai muuten taltioitu arviointia dokumentoiva aineisto säilytetään koulutuksissa yhden vuoden ajan toteutuksen päättymispäivän jälkeen. Opiskelija on omalta osaltaan velvollinen huolehtimaan, että hänellä on dokumentit osittain suoritetusta opinnosta.

Opiskelijan tulee suorittaa opinto toteutussuunnitelmassa olevan aikataulun mukaisesti. Jos opiskelija ei näin toimi, hänen on sovittava suorituksesta opinnon opettajien kanssa.

Moduulin arviointi tapahtuu opettajien yhteistyönä. Jokainen opettaja vastaa oman osuutensa arvioinnista ja kirjaa arvioinnit opintorekisteriin Pepissä opettajan työpöydällä. Moduulin aikainen arviointikirjanpito tehdään Moodlessa. Vuoden 2021 OPSeissa, joissa moduulit ovat opintokokonaisuuksia, moduulille ei anneta omaa arvosanaa vaan arvioidaan ainoastaan moduuliin kuuluvat opintojaksot.

2020 tai vanhemmissa moduuleissa, joissa moduuli on opintojaksona, moduulin vastuopettaja vastaa moduulin arvioinnista ja kirjaa moduulin arvosanan sekä opintopisteet opintorekisteriin välittömästi, kun kaikki moduulin osat on arvioitu hyväksytysti, kuitenkin viimeistään yhden kuukauden arviointiaikana. Jos opiskelijalla on moduulin osista hylättyjä suorituksia, niin niiden suorittamisesta tulee sopia moduulin opettajien kanssa.

Pääsääntöisesti arvioinnit kirjataan Pepissä sille päivämäärälle, jona opettaja antaa arvioinnin. Poikkeuksena tästä ovat lukukausien rajakohdat. Tammikuussa arvioitavat edellisen kalenterivuoden suoritukset kirjataan 31.12. päivämäärälle. Elokuussa arvioitavat edellisen lukuvuoden suoritukset kirjataan 31.7. päivämäärälle. Oikealle kalenterivuodelle kirjaamisella on merkitystä tilastojen näkökulmasta ja oikealle lukuvuodelle kirjaamisella Kelan edistymisen seurannan näkökulmasta.

Hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) toimintaohje ohjeistaa, miten toimitaan, jos opiskelijalla on aiemmin tai muualla hankittua osaamista, jota hän haluaa hyväksilukea tai osoittaa näytöin osaksi tutkintoaan.

5 Arviointiasteikot

Käytössä on kaksi arviointiasteikkoa. Kaikki saman opinnon opiskelijat arvioidaan samalla asteikolla.

5.1 Asteikko 5 – HYL

Pääsääntöisesti opintojen arvioinnissa käytetään arvioinnissa numeerista 5 - HYL asteikkoa.

Toteutuksen osat voidaan arvioida joko asteikolla 5 - HYL tai HYV - HYL. Tässä ratkaisevaa on arvioinnin merkitys jatko-opintojen, työllistymisen tai viranomaismääräysten näkökulmasta. 5 – HYL asteikolla arvioitavia toteutuksen osia voi korottaa.

- 5 (kiitettävä)
- 4 - 3 (hyvä)
- 2 -1 (tyydyttävä)
- HYL (hylätty) hylkäämisen syy kirjataan opintorekisteriin arvioinnin yhteydessä

5.2 Asteikko HYV - HYL

Toteutusten osien arvioinnissa ja opintojen ensimmäisen moduulin arvioinnissa voidaan käyttää asteikkoa hyväksytty - hylätty:

- HYV (hyväksytty)
- HYL (hylätty) hylkäämisen syy kirjataan opintorekisteriin arvioinnin yhteydessä

Tutkintoon kuuluva harjoittelu arvioidaan asteikolla HYV - HYL

Kehittyvä osaaja -moduuliin liittyvät opinnot voidaan arvioida asteikolla HYV - HYL, jos numeerista arvosanaa ei voida antaa.

Lisäksi koulutuspäällikön päätöksellä voidaan myös muita opintoja tarvittaessa arvioida HYV - HYL asteikolla, jos numeerisen asteikon käyttö on mahdotonta. Tämä pitää sopia etukäteen ennen toteutusta ja kertoa toteutussuunnitelmassa.

Opiskelijoille kerrotaan opintojen arvioinnista (asteikko, kriteerit, menetelmät) toteutussuunnitelmien käsittelyn yhteydessä toteutuksen alussa.

5.3 Opinnäytetyön arviointi

Opinnäytetöiden hallinnoinnissa on siirrytty Pepin liitännäisen Wihin käyttöön 1.8.2020. Mikäli opiskelija on saanut jo toteutuksen kautta arviointeja, opinnäytetyötä ei voi jatkaa Wihissä ja arvioinnit annetaan jo olemassa olevien toteutusten kautta. Opinnäytetyöt, joilla ei ole vielä yhtään toteutuksen kautta annettua arviointia, voi aloittaa Wihissä ja arvioida vain Wihissä.

Wihissä aloitetun työn arvioinnit syntyvät opinnäytetyön vaiheista automaattisesti ja siirtyvät opiskelijan opintosuoritukseen (Peppiin) automaattisesti. Opinnäytetyön lopullinen arviointi tehdään Wihin arviointilomakkeella, jossa annetaan opinnäytetyötyypin mukaiset osa-arvioinnit, joista muodostuu koko opinnäytetyön lopullinen arvosana. Ensin opinnäytetyöohjaaja antaa omat arviointinsa ja sen jälkeen työn 2. tarkastaja antaa omat arviointinsa. Lopuksi opinnäytetyöohjaaja muokkaa tarvittaessa omia arviointejaan ja viimeistelee opinnäytetyön lausunnon arviointilomakkeella.

Valmis opinnäytetyö arvioidaan asteikolla 5 - HYL. Opinnäytetyön arvioinnista on lisäohjeita opinnäytetyöoppaassa.

5.4 Harjoittelun arviointi

Tutkintoon kuuluva harjoittelu arvioidaan asteikolla HYV-HYL. Harjoittelun arvioinnista on lisäohjeita Ammattikorkeakoulututkintoon kuuluva harjoittelu -toimintaohjeessa.

5.5 Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittava kielitaidon arviointi

Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittava kielitaidosta arvioidaan suullinen ja kirjallinen taito asteikolla hyvä/tyytyttävä (Asetus 1129/2014, 7 § ja laki 424/2003, 6 §).

6 Arvosanan julkisuus

Julkisuus- ja tietosuojalainsäädäntö määrittää arvosanojen julkisuuden. Numeeriset arvosanat ovat julkista tietoa. Sanallisia arviointeja opiskelijan opinnoista ei saa asettaa julkisesti esille eikä esittää yleisesti tietoverkossa. Opiskelija pääsee tarkastelemaan HOPSilta omia opintosuorituksiaan.

7 Hylätyn arvosanan suorittaminen ja hyväksytyn arvosanan korottaminen

Hylätyn arvosanan suorittaminen ja hyväksytyn arvosanan korottaminen perustuu opinnon osaamistavoitteisiin ja osaamisen arvioinnin perustana on toteutussuunnitelma. Opettajat määrittelevät toteutussuunnitelmassa, miten hylätyn arvosanan voi suorittaa tai hyväksytyn arvosanan korottaa.

7.1 Hylätyn arvosanan suorittaminen

Hylätyn arvosanan suorittaminen kohdistuu joko koko opintoon tai sen hylättyyn arvioitavaan osaan. Opiskelija voi yrittää suorittaa hylättyä arvosanaa kahdesti. Suorittaminen tulee ajoittaa mahdollisimman nopeasti opinnon päätyttyä, niin että opintojen sujuva eteneminen on mahdollista. Hylätty arvosana tulee korottaa viimeistään yhden vuoden kuluessa opinnon päättymisestä. Jos opiskelija ei yrityksestä huolimatta saa hyväksytyä arvosanaa, hänen on neuvoteltava hylätyn opinnon suorittamisesta opettajan/-ien kanssa ja tarvittaessa aloitettava suorittaminen uudelleen.

Kun opiskelija saa suoritettua hylätyn arvosanan hyväksytyksi, hän ei voi enää korottaa sitä.

Silloin kun opiskelija on ilmoittautunut suorittamaan hylättyä arvosanaa, mutta peruu osallistumisensa, peruminen on tehtävä vähintään neljä arkipäivää ennen ajankohtaa. Perumatta jäänyt ilmoittautuminen lasketaan suorituskerraksi, paitsi jos opiskelija esittää sairauspoissaolotodistuksen.

7.2 Hyväksytyn arvosanan korottaminen

Hyväksytyn arvosanan korottamisyritys kohdistuu koko opintoon. Hyväksytysti suoritettua arvosanaa on mahdollista yrittää korottaa kerran ja se on tehtävä viimeistään yhden vuoden kuluessa opinnon päättymisestä. Korotuksen arviointiin opettajalla on aikaa 1 kuukausi. Jos toteutuksen osat on arvioitu asteikolla 5 - HYL, voi myös niitä korottaa tarvittaessa kerran. Onnistumaton arvosanan korotusyritys ei alenna arvosanaa.

Opinnäytetyön hyväksytyä arvosanaa ei voi korottaa.

8 Arvioinnin oikaiseminen

Oikaisua voi hakea ammattikorkeakoulututkinnon, ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tai avoimen ammattikorkeakoulun opinnon arvosanaan.

Jos opiskelija on tyytymätön saamaansa opinnon arvosanaan, hän voi pyytää siihen oikaisua opettajalta. Kirjallinen tai suullinen oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut tiedon arvosanasta. Opiskelijan katsotaan saaneen tiedon arvosanasta yhden vuorokauden kuluttua siitä, kun arvosana on kirjattu opintorekisteriin.

Oikaisupyynnöt käsitellään viivytyksettä. Saamaansa vastineeseen tyytymätön opiskelija voi hakea oikaisua ammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta. Kirjallinen oikaisuvaatimus on esitettävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut tiedon vastineesta oikaisupyyntöön.

Tarkemmat ohjeet oikaisuvaatimuksen teosta tutkintolautakunnalle ovat tutkintosäännössä.

9 Epärehellisyys opintosuorituksissa

Opiskelijan epärehellisyys opintosuorituksessa kuten tenttivilppi tai plagiointi johtaa aina kyseisen tentin, harjoitustyön, opinnäytetyön tai muun opintosuorituksen hylkäämiseen sekä asian kurinpidolliseen käsittelyyn, jossa päätetään opiskelijan rankaisemisesta. Kurinpitomenettelyt on määritelty Hämeen ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä.

10 Opintojen arviointi –toimintaohjetta täydentävät työohjeet ja tutkintosääntö

- Opintojen arviointi -ohjeet ja tutkintosääntö opiskelijoille ovat [www.hamk.fi /opiskelijalle](http://www.hamk.fi/opiskelijalle) -sivuilla
- Henkilökunnan opintojen arvioinnin ohjeet ja tutkintosääntö ovat HAMK Intrassa Ohjaan ja opetan -sivuilla